

Nr 186.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet; given Stockholms slott den 30 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet.

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 17 juni 1938 om särskild skatt å förmögenhet skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

Särskild skatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utgör — — — 1 § förmåles.

Därest för annan skattskyldig än familjestiftelse eller utländskt bolag berörda skattepliktiga förmögenhet överstiger tjugufem gånger det för den skattskyldige för ifrågavarande beskattningsår enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda taxerade beloppet, utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande tjugufem gånger det taxerade beloppet. Fastställes ej för den skattskyldige något taxerat belopp, utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande tjugufem procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet utföres — — — kronor, bortfaller.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
30 mars 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Beträffande den särskilda skatten å förmögenhet har det alltsedan denna skatteform år 1934 första gången infördes i Sverige ansetts nödvändigt att vid bestämmandet av den beskattningsbara förmögenheten tillämpa en särskild s. k. reduktionsregel för att åstadkomma nedsättning av förmögenhetsskatten i de fall då förmögenheten lämnat otillfredsställande avkastning eller icke någon avkastning alls och annan inkomst icke funnits. Vid förarbetena till 1938 års skattereform ägnades frågan om reduktionsregelns utformning en ingående behandling. I detta avseende tillåter jag mig att här hänvisa till 1936 års skattekommittés betänkande med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen (Stat. off. utr. 1937: 42) sid. 162—169 och 310—327 samt prop. 258/1938 sid. 159 och bevillningsutskottets utlåtande 32/1938 sid. 53—54.

Den nu gällande reduktionsregeln, som återfinnes i 2 § av 1938 års förordning om särskild skatt å förmögenhet, stadgar, att därest för annan skattskyldig än familjestiftelse eller utländskt bolag den skattepliktiga förmögenheten överstiger 25 gånger det för den skattskyldige för beskattningsåret enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda taxerade beloppet (den taxerade inkomsten jämte $\frac{1}{100}$ av den skattepliktiga förmögenheten), utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande 25 gånger det taxerade beloppet, dock minst 40 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Fastställs ej för den skattskyldige något sådant taxerat belopp, utgör den beskattningsbara förmögenheten ett belopp motsvarande 40 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Regeln innebär att reduktion inträder, oavsett förmögenhetens storlek, så snart den *taxerade inkomsten*, vare sig den härflyter ur förmögenheten eller icke, understiger 3 % av förmögenheten. 40 %-spärren medför, att då inkomst icke finnes eller inkomsten icke uppgår till 0.6 % av förmögenheten, den beskattningsbara förmögenheten utgör 40 % av den skattepliktiga förmögenheten. Är inkomsten 2 %, inträder reduktion med 25 % till 75 %, är inkomsten 1 %, reduceras förmögenheten med 50 %.

Vid framläggandet av proposition nr 78 till urtima riksdagen 1939 med förslag till förordning om värnskatt uttalade jag i egenskap av föredragande departementschef, att för den händelse förmögenhetsbeskattningen måste ytterligare skärpas frågan om en utvidgning av möjligheterna till erhållande av reduktion av skatten borde upptagas till övervägande. Uttalandet underströks av första särskilda utskottet i dess utlåtande (nr 67) över propositionen.

Såsom jag förut i dag vid anmälan om förslag till förordning om värnskatt för budgetåret 1940/41 omnämnt, ha de *sakkunniga*,¹ som inom finansdepartementet biträtt med utredning av frågan om avvägningen av den direkta statsbeskattningen för nämnda budgetår, enligt meddelade direktiv även upptagit frågan om reduktionsregler vid förmögenhetsbeskattningen till behandling.

De sakkunnigas förslag.

De sakkunniga ha till en början erinrat, att vid bedömande av den nu gällande reduktionsregeln bör uppmärksammas att då den skattepliktiga förmögenheten undergår viss procentuell reduktion, själva skatten reduceras förhållandevis mera. Detta har sin förklaring i skatteskalans progressivitet jämte det förhållande, att skatt utgår blott på den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 20,000 kronor. Verkningarna av regelns utformning belysas av följande tabell, där förmögenheter av viss storlek antagas ha med tillämpning av reduktionsregeln blivit reducerade till 40 %. Skattebeloppen ha uträknats enligt gällande skala för den särskilda skatten å förmögenhet.

1	2	3	4	5
Oreducerat förmögenhetsbelopp, kronor	Till 40 % reducerat förmögenhetsbelopp, kronor	Full skatt (för beloppet i kol. 1), kronor	Reducerad skatt (för beloppet i kol. 2), kronor	Reducerad skatt i % av full skatt
50,000	20,000	40	0	0
52,000	20,800	44	1	2.3
60,000	24,000	60	4	6.7
100,000	40,000	160	20	12.5
500,000	200,000	1,910	510	26.7
1,000,000	400,000	4,410	1,410	32.0
5,000,000	2,000,000	28,410	10,410	36.6

För att få verkningarna av den nu gällande reduktionsregeln närmare be-
lysta ha de sakkunniga låtit 1939 års förmögenhetslängder för Södermanlands län undergå viss statistisk bearbetning. Det hade naturligen varit önskvärt att undersökningen givits större omfattning, men av tids- och kostnadsskäl har detta ej kunnat ske. Det valda länet, i vilket finnas förmögenheter i varje

¹ Ledamöterna av I kammaren A. J. Bärj och Elon Andersson samt ledamöterna av II kammaren A. I. Anderson i Norrköping, C. O. H. Andersson i Dunker och G. A. Olsson i Gävle.

storleksordning, bl. a. åtskilliga mycket stora förmögenheter, torde dock vara för ändamålet mycket representativt. Två över undersökningen uppgjorda tabeller torde få såsom *bilaga* fogas till statsrådsprotokollet.

En sammanfattning av förmögenhetslängderna, belysande reduktionsregelns verkningar, har lämnats i tabell 1. Av tabellen inhämtas, att av 4,938 i länet till särskild skatt å förmögenhet skattskyldiga fysiska personer och oskifta dödsbon med en skattepliktig förmögenhet å sammanlagt 404.2 miljoner kronor 842 skattskyldiga eller 17.1 % av hela antalet åtnjöt reduktion å förmögenheten med tillhopa 30.1 miljoner kronor, motsvarande 7.4 % av hela den skattepliktiga förmögenheten. Man finner vidare, att reduktionsregeln får betydligt större tillämpning å länets landsbygd än i dess städer. Av landsbygdens 2,806 skattskyldiga fingo ej mindre än 610 eller 21.7 % reduktion, under det att i städerna så var fallet endast med 232 eller icke fullt 11 % av hela antalet, 2,132. Av den skattepliktiga förmögenheten bortreducerades å landsbygden 10.2 % och i städerna 3.1 %. Förhållandet sammanhänger givetvis med att för ägare av jordbruksfastigheter inkomsten ofta är relativt låg. Inom ett av länets fögderier förekom reduktion i vart fjärde fall; i ett annat tog reduktionen bort $\frac{1}{7}$ av beskattningsunderlaget. I några kommuner åtnjöt över hälften av de skattskyldiga reduktion; i andra föll $\frac{1}{3}$ av den skattepliktiga förmögenheten bort. Ytterligare må nämnas, att i mer än $\frac{1}{5}$ av reduktionsfallen (181 av 842) regelns tillämpning medförde helt bortfallande av skatten i det att det beräknade beskattningsbara beloppet kom att understiga 20,000 kronor.

De sakkunniga ha funnit det av undersökningen framgå, att reduktionsregeln erhållit en tillämpning, som får anses vara relativt stor. En utvidgning av regelns tillämpningsområde måste därför enligt de sakkunnigas uppfattning med hänsyn till verkningarna å skatteunderlaget ske med stor försiktighet. En ändring av regeln, som tidigare diskuterats, består i att multiplikatorn 25 utbytes mot 20, varigenom reduktion skulle börja inträda så snart den taxerade inkomsten understeg 4 % av förmögenheten (i stället för såsom nu 3 %). Icke minst med hänsyn till siffrorna från Södermanlands län finna de sakkunniga sig icke kunna förorda denna ändring, som skulle medföra icke blott att ett stort antal nya reduktionsfall skulle framkomma utan även att envar av de skattskyldiga som nu åtnjöt reduktion skulle få denna betydligt utökad.

Däremot föreslå de sakkunniga en ändring i annat avseende av reduktionsregeln, som skulle innebära en avsevärd lättnad i de mest ömmande fallen, nämligen då inkomsten är mycket ringa eller sådan helt saknas. Ändringen avser en sänkning av minimigränsen från 40 till 25 % av den skattepliktiga förmögenheten.

Av tabell 2 framgår, vilka verkningar denna jämkning av reduktionsregeln skulle få på skatteunderlaget i Södermanlands län. Det visar sig att för hela länet den beskattningsbara förmögenheten, vid nu gällande reduktionsregel 374.1 miljoner kronor, skulle nedgå till 371.4 miljoner kronor. Minskningen uppgår endast till 2.7 miljoner kronor. Av hela den skattepliktiga förmögen-

heten skulle bortfalla 0.7 % utöver de 7.4 %, som den nuvarande reduktionsregeln borttager. För den enskilde förmögenhetsägaren skulle däremot den föreslagna ändringen bli av stor betydelse. Den utvidgade rätten till reduktionen skulle i länet komma 147 förmögenhetsägare till del; för 21 av dessa skulle skatten helt bortfalla. Medeltalet bortreducerat förmögenhetsbelopp för varje av berörda förmögenhetsägare är c:a 18,000 kronor. — Såsom exempel på verkningarna av ändringen må nämnas, att i det fall att ingen inkomst finnes förmögenhetsskatten vid en skattepliktig förmögenhet å 100,000 kronor skulle minskas från 20 kronor till 5 kronor (full skatt för beloppet är 160 kronor), vid en förmögenhet å 1,000,000 kronor från 1,410 till 710 kronor (full skatt 4,410 kronor) och vid en förmögenhet å 5,000,000 kronor från 10,410 kronor till 5,910 kronor (full skatt 28,410 kronor).

Departements-
chefen.

För egen del har jag intet att erinra mot de sakkunnigas förslag till uppmjukning av reduktionsregeln. Att ytterligare utvidga rätten till reduktion anser jag i likhet med de sakkunniga icke i nuvarande läge tillrådligt.

I enlighet med vad som anförts har inom finansdepartementet utarbetats *förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 370) om särskild skatt å förmögenhet*. Beträffande utformningen av författningstexten torde här endast behöva anmärkas, att då det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet alltid innefattar $\frac{1}{100}$ av den skattepliktiga förmögenheten, blir enligt huvudregeln — att den beskattningsbara förmögenheten skall utgöra 25 gånger det taxerade beloppet — den beskattningsbara förmögenheten alltid minst 25 procent av den skattepliktiga förmögenheten. I motsats till vad nu gäller behöver alltså minimiregeln uttryckligen angivas i författningsrummet endast för det fall att något taxerat belopp ej fastställts för den skattskyldige.

Den föreslagna författningsändringen torde böra tillämpas redan vid innevarande års taxering och därför träda i kraft snarast möjligt efter antagandet.

Föredraganden hemställer härefter, att förenämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Blomqvist.

Bilaga.

Tabell 1. Sammanfattning av taxeringen till särskild skatt å förmögenhet i Södermanlands län år 1939.

	Antal	Summa skattepliktig förmögenhet, kronor	Summa beskattnings- bar förmö- genhet, kronor	Reduktion tillämpad i antal fall		På grund av re- duktion bortfallan- de skattepliktig förmögenhet	
				Antal	%	kronor	%
	1	2	3	4	5	6	7
<i>Landsbygd.</i>							
Nyköpings fögderi	677	61,113,100	56,303,100	130	19.2	4,810,000	7.9
Oppunda »	700	58,225,300	49,932,900	121	17.3	8,292,400	14.2
Rekarne «	926	86,495,300	79,200,300	240	25.9	7,295,000	8.4
Gripsholms »	503	39,393,200	34,655,000	119	23.7	4,738,200	12.0
Summa för landsbygden	2,806	245,226,900	220,091,300	610	21.7	25,135,600	10.2
<i>Städer.</i>							
Nyköpings stad	462	30,702,200	30,086,900	39	8.4	615,300	2.0
Strängnäs »	317	23,350,600	22,661,000	38	12.0	689,600	3.0
Torshälla »	54	4,952,600	4,726,800	7	13.0	225,800	4.6
Eskilstuna »	959	78,705,800	75,911,200	115	12.0	2,794,600	3.6
Mariefreds »	58	3,920,900	3,842,600	6	10.3	78,300	2.0
Trosa »	31	1,639,400	1,604,500	4	12.9	34,900	2.1
Katrineholms »	251	15,686,800	15,177,900	23	9.2	508,900	3.2
Summa för städerna	2,132	158,958,300	154,010,900	232	10.9	4,947,400	3.1
Totalsumma för länet	4,938	404,185,200	374,102,200	842	17.1	30,083,000	7.4

Tabell 2, utvisande vid taxeringen till särskild skatt å förmögenhet år 1939 i Södermanlands län verkningarna å skatteunderlaget dels vid nu gällande reduktionsregel, dels under antagande att propositionens förslag om sänkning av minimigränsen från 40 % till 25 % genomförts.

	Summa skattepliktig förmögenhet, kronor	Enligt gällande reduktionsregel		Enligt propositionens förslag			
		Summa beskattningsbar förmögenhet, kronor	Bortfallande skattepliktig förmögenhet			Summa beskattningsbar förmögenhet, kronor	Bortfallande skattepliktig förmögenhet
				kronor	%		
	1	2	3	4	5	6	7
<i>Landsbygd.</i>							
Nyköpings fögderi ..	61,113,100	56,303,100	4,810,000	7.9	55,961,100	5,152,000	8.4
Oppunda » ..	58,225,300	49,932,900	8,292,400	14.2	48,825,900	9,399,400	16.1
Rekarne » ..	86,495,300	79,200,300	7,295,000	8.4	78,795,300	7,700,000	8.9
Gripsholms » ..	39,393,200	34,655,000	4,738,200	12.0	34,218,700	5,174,500	13.1
Summa för landsbygden	245,226,900	220,091,300	25,135,600	10.2	217,801,000	27,425,900	11.2
<i>Städer.</i>							
Nyköpings stad	30,702,200	30,086,900	615,300	2.0	30,028,300	673,900	2.2
Strängnäs »	23,350,600	22,661,000	689,600	3.0	22,661,000	689,600	3.0
Torshälla »	4,952,600	4,726,800	225,800	4.6	4,726,800	225,800	4.6
Eskilstuna »	78,705,800	75,911,200	2,794,600	3.6	75,704,200	3,001,600	3.8
Mariefreds »	3,920,900	3,842,600	78,300	2.0	3,842,600	78,300	2.0
Trosa »	1,639,400	1,604,500	34,900	2.1	1,604,500	34,900	2.1
Katrineholms »	15,686,800	15,177,900	508,900	3.2	15,082,500	604,300	3.9
Summa för städerna	158,958,300	154,010,900	4,947,400	3.1	153,649,900	5,308,400	3.3
Totalsumma för länet	404,185,200	374,102,200	30,083,000	7.4	371,450,900	32,734,300	8.1